

4. AZERBAIJAN

GSMH: 138,5 milyar \$

Kişi Başı Gelir: 13.700 \$

Büyüme Oranı: %4,6

İhracat: 15,2 milyar \$

İhracat Partnerleri: İtalya (%28), Türkiye (%15), İsrail (%7),

Almanya (%5), Hindistan (%5)

İthalat: 15,5 milyar \$

İthalat Partnerleri: Birleşik Krallık (%17), Rusya (%17), Türkiye (%12), Çin (%6)

Nüfus: 10,3 milyon

Nüfus Artış Hızı: %0,67

Savunma Sanayi Harcama Oranı: % 4,5

Türkiye ile Toplam Ticaret:

Yıl	Türkiye'nin İhracatı (Bin USD)	Türkiye'nin İthalatı (Bin USD)
2020	1.562.207	2.597.747
2021	1.843.664	2.818.136
2022	2.297.212	3.544.756

İlgili Ürünlerin İthalat Verileri

Azerbaycan İthalat GTİP:900580			
Ülke	İthalat Rakamı (Bin USD)	İthalat Artışı 2018-2022 (%)	Gümrük Vergisi
A.B.D.	52	160	15
Çin	15	11	15
Fransa	2		15
Hindistan	2	2	15
Almanya	1		15

Azerbaycan İthalat GTİP:900590			
Ülke	İthalat Rakamı (Bin USD)	İthalat Artışı 2018-2022 (%)	Gümrük Vergisi
A.B.D.	2	6	15

Azerbaycan İthalat GTİP:930100			
Ülke	İthalat Rakamı (Bin USD)	İthalat Artışı 2018-2022 (%)	Gümrük Vergisi
Veriler Paylaşılmamıştır			

Türk Menşeli Ürünlere Uygulanan Gümrük Vergisi Oranı:

Ürün GTİP	Gümrük Vergisi Oranı
9005.80	15%
9005.90	15%

Pazar Bilgisi:

Doğu Avrupa ve Batı Asya'nın kesişim noktası olan Kafkasya'da yer alan Azerbaycan, üniter bir anayasal cumhuriyet yönetimine sahiptir. Azerbaycan, Sovyetler Birliği sonrası ekonomik geçişini tamamlamış, petrol bazlı ve gelişmekte olan bir ekonomiye sahiptir. Azerbaycan ulusal para birimi manattır (AZN). Resmi dil Azerice olmakla beraber ülkede Rusça yaygın olarak konuşulmaktadır. Dünya Bankası "İş Yapma Kolaylığı" endeksinde Türkiye'nin hemen ardından 34. sırada yer almaktadır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, Azerbaycan 1991 yılında bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu ani geçişle, Cumhuriyetler arası bağılılığı esas alan ekonomik yapının dağılması, siyasi ve hukuksal altyapı eksikliği ve teknolojinin eski kalması nedenleriyle Azerbaycan ekonomisi ani bir çöküşe uğramıştır. Ülkede siyasi istikrarın tekrar sağlanması sonrasında ekonomiye yoğunlaşan Azerbaycan, dünyanın önde gelen petrol şirketleri ile yataklarının birlikte işlenmesi ve paylaşılması konusunda yaptığı anlaşmalar ve yeniliklere hızla uyum sağlaması sayesinde, 1996 yılından itibaren ekonomide büyüme elde etmiştir.

10 milyonluk nüfusu ile Azerbaycan dünyanın en kalabalık 90. ülkesidir. 2020 yılı itibariyle nüfusunun %42,8'i kırsal kesimde yaşamaktadır ve işgücüne katılım oranı %62,8'dir. İşgücünün %49'u hizmetler sektöründe, %15'i sanayi sektöründe ve %36'sı tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Azerbaycan, 2021 yılında cari fiyatlarla 54,62 milyar dolarlık GSYH büyüklüğü ile dünyada 89. sıradadır. Uluslararası Para Fonu (IMF) verisine göre 2022 yılında yıllık reel olarak %4,6 oranında büyüyen Azerbaycan ekonomisinin, 2023 yılında yıllık %2,5 oranında büyüyeceği öngörülmektedir.

Azerbaycan, tıpkı diğer ülkeler gibi, 2020'de benzeri görülmemiş zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. COVID-19 ve petrol fiyat şoklarının birleşimi ekonomiyi durgunluğa itmiştir. Büyük bir mali yardım paketi bu şokun ekonomik etkisini hafifletmeye yardımcı olmuş ve ekonomi toparlanmaya başlamıştır. Ancak orta vadeli görünüm zayıf kalmaya devam etmektedir. Petrol kaynaklarının yüzyılın ortasına kadar tükenmesi beklendiğinden, uzun vadeli mali sürdürülebilirlik ancak ekonominin çeşitlendirilmesi ile mümkündür. Yetkililer, önümüzdeki on yıl içinde hızlandırılmış ancak sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmanın stratejik hedeflerini belirlemiştir ve bu amaçla politika planları geliştirmektedir.

Rusya-Ukrayna savaşı Azerbaycan için ekonomik riskleri artırmıştır. Ancak, artan jeopolitik gerginlikler ile arz güvenliği üzerine endişelerin tetiklendiği küresel piyasada yükselen petrol fiyatlarının ihracat gelirlerini artırması, yüksek enflasyon ve enerji dışı ticaretin bozulması gibi olumsuz faktörlerin etkisini azaltması beklenmektedir.

Askeri Durum:

Azerbaycan ordusu 1991 yılında kuruldu, ancak kökenleri 1918'e kadar uzanmaktadır. Ordunun orijinal teçhizatının büyük bir kısmı 1992 yılında Azerbaycan'ı terk eden eski Sovyet askeri kuvvetlerinden temin edilmiştir; toprak savunması, özellikle komşu Ermenistan konusu ordunun öncelikli odak noktasıdır; ikincil odak noktası İran'a karşı korumadır. Kara Kuvvetlerinde beş kolordu ve ayrıca Azerbaycan'ın Naxicvan (Nahçıvan) bölgesine tahsis edilmiş bağımsız bir birleşik silah ordusu var; bunların arasında, kolordu ve birleşik silah ordusunun 20'den fazla mekanize veya motorlu savaş tugayı vardır. Kara Kuvvetlerinin ayrıca topçu, savaş alanı roketleri ve özel kuvvetlerden oluşan ayrı tugayları vardır. Hava Kuvvetleri'nin birkaç düzine Rus menşeli savaş uçağı ve kara saldırı uçağının yanı sıra bazı savaş helikopterleri bulunmaktadır. Donanma, Hazar Denizi'nde bir korvet ve birkaç kıyı devriye gemisiyle devriye görevleri yapmaktadır.

Ermenistan ve Azerbaycan, 1991-94 ve 2020'de Dağlık Karabağ bölgesi konusunda açık çatışmalara girdi ve 2016'da kısa bir alevlenme yaşadı; 2020 çatışmasının ardından gerilimler devam etti; Azerbaycan 2023'te bölgenin tamamını ele geçirdi

Türkiye, Azerbaycan'ın en güçlü askeri ortağıdır ve bu ilişki, silah transferlerini, teknik tavsiyeleri, ikili eğitim tatbikatlarını ve Ermenistan'la 2020 ihtilafı sırasında kilit desteği içermektedir; Azerbaycan NATO'nun bir parçası değildir ancak 1994 yılında NATO'nun Barış için Ortaklık programına katıldığı ve Kosova'da (1999-2008) ve Afganistan'da (2002-2014) NATO liderliğindeki misyonlara asker sağladığı zamana kadar uzanan bir iş birliği ilişkisi vardır.

Savunma Sektörü Yapısı ve Öngörüler:

Bakü, on yılı aşkın bir süredir Beyaz Rusya, İsrail, Rusya ve Türkiye'den satın almalarla ekipmanlarını aktif olarak geliştirmektedir; Ordunun teçhizatının çoğu bir zamanlar Sovyet döneminden kalma malzemeler olsa da, artık zırhlı araçlar, topçu sistemleri, hava savunma sistemleri, tanklar ve İHA'lar da dahil olmak üzere çok sayıda gelişmiş ekipman barındırmaktadır.

Pazarlama Yöntemleri:

Acenteler ve distribütörler: Yerel acenteler veya distribütörler kullanmak, Azerice'nin işletmelerin ana dili olması ve dilde akıcılığın yerel ortaklar kullanırken büyük bir avantaj yaratması açısından etkili pazara giriş yoludur. Azeri yasası ile farklılıklardan etkilenmemek açısından ticaret sözleşmesi yapmadan önce vergi ve hukuk danışmanı ile görüşülmesi önerilmektedir.

Doğrudan satış: Türkiye ile coğrafi yakınlığı sebebiyle Azerbaycan pazarına giriş için çekici bir seçenektir ancak petrol harici sektörlerdeki gümrük vergileri ek masraflar doğurmaktadır. Azerice (ve bazen Rusça) bilme veya tercüman kullanma zorunluluğunu getirmektedir. Girilecek pazarda kapsamlı bir hakimiyet kurmak zorluk oluştursa da yapılacak ihracattan en yüksek kar potansiyelini taşıyan yoldur.

E-ticaret: Son birkaç yılda her yıl neredeyse ikiye katlanarak büyüyen Azerbaycan e-ticareti ülkede teknolojik gelişimin geç başlamasından dolayı halen gelişmekte olan bir pazardır. Ülkelerin e-ticaret alanında gelişmişlik derecelerini değerlendiren UNCTAD e-ticaret endeksinde 2020 yılında 152 ülke arasından 65. sıradadır. Azerbaycan'daki düşük internet hızı, yüksek internet fiyatları ve düşük bilgi ve iletişim teknolojisi okuryazarlığı e-ticaret yoluyla yapılacak satışlar için risk taşımaktadır.

İthalata Yönelik Standartlar:

Azerbaycan'a yabancı ülkelerden malların ithalatının yapılabilmesi için milli sertifika belgelerine uygun olarak, malların standart belgesi ve deneme protokollerinin Azerbaycan Cumhuriyeti Standartlaştırma, Metroloji ve Patent Devlet Komitesi'ne takdim olunması ve bu malların milli sertifikalaştırma sisteminde testlerinin yapılması gerekmektedir.